

POSTAUTORSKA KARTOGRAFIJA

Dennis Edler glavni je urednik časopisa *KN - Journal of Cartography and Geographic Information* i podnaslovom *Kartographische Nachrichten*. Pod tim podnaslovom časopis je počeo izlaziti 1951. Od 1997. izlazi pod sadašnjim nazivom u izdanju Springerera.

Kao uvodnik br. 3 iz 2025. D. Edler napisao je tekst pod naslovom: *Are We Moving Toward a "Post-Authorial Cartography"?* (Edler 2025). Tekst je objavljen i na njemačkom jeziku pod naslovom: *Sind wir auf dem Weg zu einer „post-autorenhafte(n) Kartographie“?*

Sve do pojave generativne umjetne inteligencije, koja se sve više uključuje i u izradu karata, pitanje autorstva karata nije bilo upitno. Autori karata bili su pojedinci ili ustanove. „Oni su preuzimali odgovornost za cijeli kartografski tijek rada: odabir tema, prikupljanje podataka, postavljanje prioriteta, generaliziranje i oblikovanje vizualnog rezultata.“ Stoga ni naziv „autorska kartografija“ ne postoji u kartografskoj terminologiji. Autor citiranog teksta ga uvodi da bi što jasnije naglasio razliku prema postautorskoj kartografiji.

Danas, kada karte mogu nastati u sekundama na osnovi upita pojedine osobe, postavlja se pitanje autorstva takve karte. Je li to: „Osoba koja projektira uputu? Programeri modela? Tvrtke koje ih pružaju? Bezbrojni anonimni suradnici čiji su podaci korišteni u obuci? Ili čak sam stroj, kao naizgled autonomni entitet?“

Stoga, prema Edleru, ulazimo u razdoblje postautorske kartografije, koju on definira kao kartografiju u kojoj karte nastaju kao rezultat interakcija između ljudi, strojeva, algoritama, skupova podataka i društvenog konteksta.

Literatura

- Edler, D. (2025): Are We Moving Toward a “Post-Authorial Cartography”? *KN – Journal of Cartography and Geographic Information*, 75, 3, 139–141, <https://doi.org/10.1007/s42489-025-00196-y>, (18. 10. 2025.).

Nedjeljko Frančula